

اکولوژی و اثرات متقابل زیست محیطی در آبزی پروری**تغییرات ساختار جمعیتی فیتوپلانکتون حوضه جنوبی دریای خزر**

علی گنجیان خناری موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر و وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، گروه پژوهشی شیلات و آلاینده های آبی خزر (کاسپین)

aganjian2002@Yahoo.com

ابوالقاسم روحی، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

حسن فضلی، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

فرخ پرافکنده حقیقی، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر

مریم قاسم نژاد، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، گروه پژوهشی شیلات و آلاینده های آبی خزر (کاسپین)

سید محمد وحید فارابی، موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر،

مسطوره دوستدار موسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور

واژه های کلیدی: فیتوپلانکتون، تغییرات گونه ای، حوضه جنوبی دریای خزر، ایران

مقدمه

دریای خزر بزرگ ترین دریاچه جهان که تغییرات زیادی در اکوسیستم آن در طول دهه های اخیر قرن بیستم ایجاد شده است. دلایل

طبیعی آنها بعنوان مثال پیشروی سطح آب، تغییر آب و هوایی، افزایش ورود آبهای شیرین و عوامل انسانی بعنوان مثل الودگی، تهاجم

شانه دار *Mnemiopsis leidy* و صید غیر قانونی ماهیان خاویاری در دریا. عمده تغییرات آن در رژیم هیدرولوژیکی و تغییر مواد غذایی

پایه، تراکم و زی توده منابع بیولوژیکی و زیستی بهره وری از دریا. گنجیان و همکاران (۱۳۸۶ و ۱۳۸۷) در طی سال های ۱۳۸۳-۱۳۸۴،

در مجموع ۱۶۳ گونه فیتوپلانکتون از ۵ شاخه مورد شناسایی شناسائی کردند که بیشترین تنوع گونه ای ۴۳٪ و تراکم ۴۷٪ بوده مربوط به

شاخه Bacillariophyta و زی توده ۵۳٪ مربوط به شاخه Pyrrophyta بود. بررسی مستمر طولانی مدت در حوضه جنوبی دریای خزر مورد

نیاز برای مدیریت پایدار از منابع آن و برای جلوگیری از تخریب محیط زیست است.

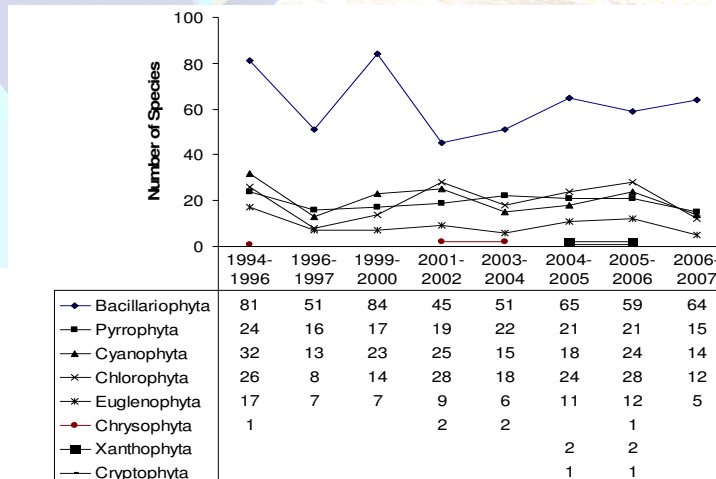
مواد و روش ها

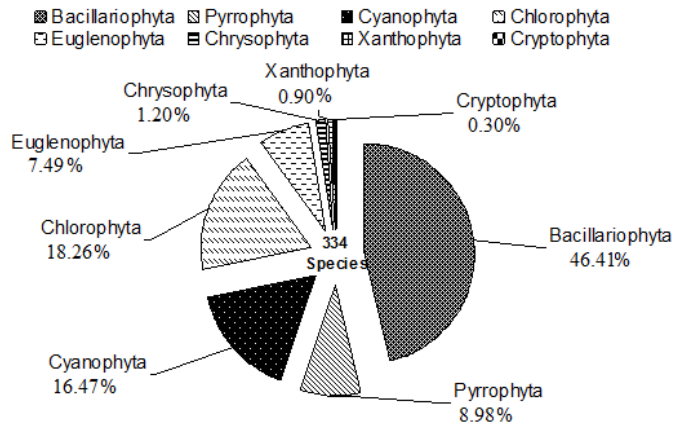
خصوصیات کمی و کیفی تغییرات ساختار جمعیتی فیتوپلانکتون در دراز مدت از سال ۱۹۹۴-۲۰۰۷ مورد بررسی قرار گرفت. در طول

این بررسی ۴۵۵۶ نمونه فیتوپلانکتون در طی ۳۳ گشت در حوضه جنوبی دریای خزر جمع آوری شده است.

نتایج و بحث

در بررسی و شناسایی فیتوپلانکتون حوضه جنوبی دریای خزر از سال ۱۹۹۴-۲۰۰۷ جمعاً ۳۳۴ گونه از هشت شاخه و ۸۸ جنس مشاهده گردید. شاخه باسیلاریوفیتا (دیاتومه ها) با ۱۴۴ گونه و ۳۳ جنس که بیش از ۴۶ درصد از کل گونه ه را بخود اختصاص داده و شاخه کلروفیتا با ۶۱ گونه و ۲۳ جنس و بیش از ۱۸ درصد در رده دوم قرار گرفت. شاخه سیانوفیتا با ۵۵ گونه و ۱۹ جنس در ردیف سوم با حدود ۱۷ درصد و شاخه پیروفیتا با ۳۰ گونه و ۶ جنس حدود ۹ درصد و شاخه اتوگلنوفیتا ۲۵ گونه و ۳ جنس حدود ۸ درصد و شاخه کریزوفیتا با ۴ گونه و دو جنس حدود ۱ درصد و شاخه گزانتوفیتا ۳ گونه با ۱ جنس و کمتر از یک درصد از گونه های کل را به خود اختصاص دادند. و تغییرات گونه ای شاخه ای مختلف به ترتیب باسیلاریوفیتا (دیاتومه ها)، شاخه کلروفیتا، شاخه سیانوفیتا، شاخه پیروفیتا، شاخه اتوگلنوفیتا، کریزوفیتا و گزانتوفیتا با ۴۵-۸۴، ۱۵-۲۴، ۱۳-۲۹، ۸-۲۸، ۵-۱۷، ۱-۲ و ۲ گونه بوده است. نتایج بدست آمده از مطالعات انجام یافته نشان داد که شاخه های Bacillariophyta (۸۱ گونه) بیشترین تنوع گونه ای گروه فیتوپلانکتونی را تشکیل داده است و همچنین در مطالعات دیگری (گنجیان و همکاران، ۱۳۸۳ و گل آقایی و همکاران، ۱۳۹۱ و مخلوق و همکاران ۱۳۹۱) تراکم گروه اصلی فیتوپلانکتون مربوط به Bacillariophyta بوده است.

تغییرات ساختار جمعیتی فیتوپلانکتون حوضه جنوبی دریای خزر

فهرست منابع

گنجیان، ع.، حسینی، س.ع.، خسروی، م.و. کیهان ثانی، ع. ۱۳۷۷. بررسی تراکم و پراکنش گروههای عمده فیتوپلانکتونهای کرانه جنوبی دریای خزر. مرکز تحقیقات شیلاتی استان مازندران. مجله علمی شیلات ایران. شماره ۲، سال هفتم، تابستان ۱۳۷۷-صفحات ۹۵ تا ۱۰۷ مخلوق و همکاران، گزارش پروژه بررسی تنوع، بیوماس و فراوانی فیتوپلانکتون در منطقه جنوبی دریای خزر. سال ۱۳۹۱، پژوهشکده اکولوژی دریای خزر.